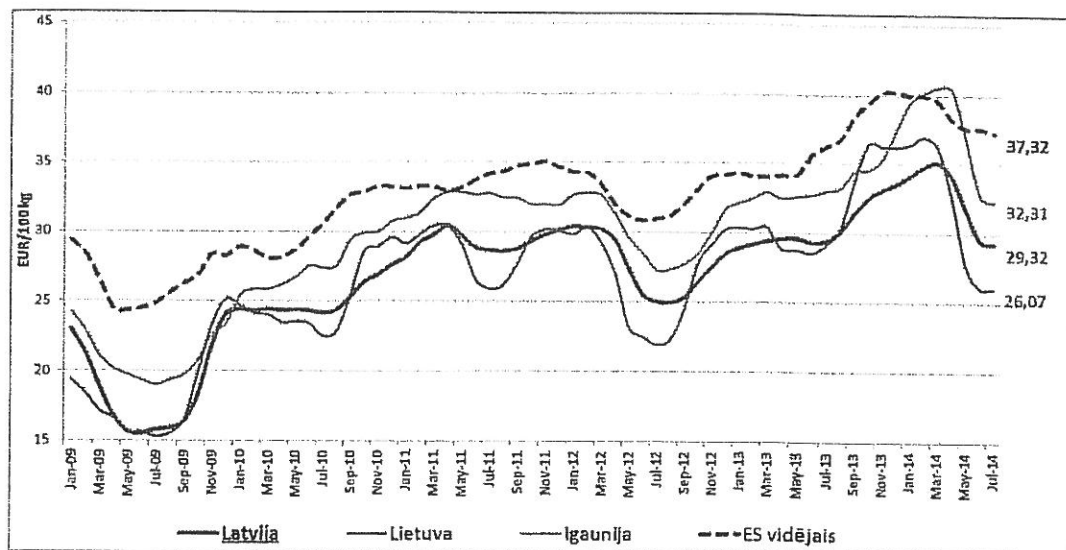

Situācija piensaimniecības nozarē

(izmantots ZM Tirgus un tiešā atbalsta departamenta ziņojums)

Piena iepirkuma cenu attīstība Latvijā un ES (*pirms embargo*)

- Latvijā piena iepirkuma cena augustā nokritās par 7%.
- Septembrī cena krīt vēl straujāk un pamatā par pienu maksā 17 eirocenti par kg.

Latvijā vājpiena pulvera cena no augusta sākuma līdz septembra vidum samazinājusies par 19%.

Latvijā sviesta cena no augusta sākuma līdz septembra vidum samazinājusies par 13%.

- Siera cenas ES vienmēr bijušas stabilākas nekā citiem produktiem,
- Latvijā no augusta sākuma līdz septembra vidum cena samazinājusies Čedaras sieram par 5%; Holandes sieram – par 4%.

Pasākumi / risinājumi

EK rīcība – Intervences pasākumi:

- Ar 04.09.2014. pagarināts valsts intervences periods sviestam un vājpiena pulverim līdz šā gada beigām.
- **Intervences iepirkuma cena:**
 - vājpiena pulverim - 169,80 EUR/100 kg;
 - sviestam 221,75 EUR/100 kg.

Tā kā tirgus cenas ir par ~ 30% augstākas nekā intervences cenas, neviens pieteikums intervences iepirkumam nav iesniegts.

EK rīcība – Privātā uzglabāšana

- **No 04.09.2014. tika atvērts atbalsts privātai uzglabāšanas sviestam un vājpiena pulverim, kā arī atsevišķiem sieriem, tai skaitā saldētam biezpienam.**
- Produkta ražotājam tiek daļēji kompensētas izmaksas šo produktu uzglabāšanai paša ražotāja noliktavā. Uzglabāšanai beidzoties, produkta ražotājs meklē tirgus iespējas savam produktam.
- Iesniegumus var iesniegt līdz 2014.gada 31.decembrim; tādejādi produktu privātās uzglabāšana shēma darbosies līdz 2015.gada jūlijam, ieskaitot (tas ir 7 mēneši pēc 2014.gada 31.decembra).
- atbalstu piešķir par uzglabāšanu uz laiku no 3 līdz 7 mēnešiem sviestam un vājpiena pulverim un no 2 līdz 7 mēnešiem sieram un saldētam biezpienam.
- Tai pat laikā **pieteikšanās siera privātai uzglabāšanai tika pārtraukta no 23.septembra** saistībā ar bažām par nepamatotiem iesniegumiem un nelietderīgu budžeta izlietojumu.

Rīcība valsts līmenī:

1. Kredītprocentu daļēja dzēšana

- **MK noteikumi Nr.243 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu investīciju veicināšanai lauksaimniecībā” – Papildus 6 450 000 euro kredītprocentu daļējai dzēšanai lauksaimniecības produktu primārajiem ražotājiem, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām un lauksaimniecības produktu pārstrādes komersantiem piešķirti 9 000 000 euro.**
- Grozījumi paredz:
 - daļēju kredītprocentu kompensāciju apgrozāmo līdzekļu kredītiem lauksaimniekiem;
 - kredītprocentu daļēju kompensāciju apgrozāmo līdzekļu kredītiem un ilgtermiņa kredītiem arī lielajiem uzņēmumiem, kuri eksportēja produkciju uz Krievijas Federāciju un kuri iekļauti Krievijas Federācijas ekonomisko sankciju pret Latvijas Republiku importa aizlieguma sarakstā.
- Tiks kompensēts līdz 4 % par īstermiņa vai ilgtermiņa kredītiem, tas attiecas uz samaksājamiem kredītprocentiem laika periodā no 2013.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.septembrim.
- Iesniegumi visiem atbalsta pretendentiem kredītprocentu daļējai dzēšanai Lauku atbalsta dienestā **būs jāiesniedz no 2014.gada 1. līdz 20.oktobrim.**

2. Kredītu garantēšana un atbalsts slaucamām govīm:

- **MK 2009.gada 7.jūlija noteikumos Nr.746 „Lauksaimniecības un lauku attīstības kredītu garantēšanas kārtība”:**
- Grozījumi paredz palielināt līdz 1 000 000 euro spēkā esošo garantiju apmēru vienam kredīta vai galvojumaņēmējam vai savstarpēji saistītu kredīta vai galvojumaņēmēju grupai, ja tie nodarbojas ar lauksaimniecības primāro ražošanu.

- Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta noteikumi Nr.511 „Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība piena šķirņu slaucamo govju produktivitātes datu izvērtēšanai”:
- Kopējais atbalsta apmērs, lai segtu ar piena šķirņu slaucamo govju produktivitātes datu noteikšanu un izvērtēšanu saistītās administratīvās izmaksas, ir 6 000 000 euro vai līdz 46 euro/govs.

3. «Zaļais iepirkums»

09.09.14. MK sēdē tika izskatīts instrukcijas projekts «Zaļā publiskā iepirkuma kritēriju piemērošanas instrukcija valsts tiešās pārvaldes iestāžu veiktajiem pārtikas produktu piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumiem».

Prasības būs saistošas iepirkumu veicējiem tiešās pārvaldes iestādēs.

MK Instrukcijā ir iekļauti galvenie pamatprincipi zaļā publiskā iepirkuma veicināšanai:

- prasība pēc bioloģiskajiem un nacionālās pārtikas kvalitātes produktiem,
- sezonālā principa iekļaušana,
- piegādes attāluma noteikšana pārtikas produktiem.

Līdz 2014.gada 30.oktobrim MK ir jāizdod noteikumi, kas noteiks prasības un piemērošanas kārtību zaļajam publiskajam iepirkumam pārtikas produktu piegādes un ēdināšanas pakalpojumiem. Šie noteikumi būs saistoši visiem publisko iepirkumu veicējiem (ne tikai tiešajai pārvaldei).

4. Publisko iepirkumu likums:

- ZM priekšlikums grozījumiem paredz palielināt līgumcenas sliekšni (līdz 42 000 EUR) pārtikas produktu piegādes iepirkumiem līdz kuram iepirkumu veicējam nav jāpiemēro iepirkumu procedūras.
- Šādiem iepirkumiem būs jāpiemēro «zaļā iepirkuma» prasības.
- 17.septembrī Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija konceptuāli atbalstīja grozījumu projektu.

5. Ārējo tirgu apgūšanas veicināšana:

- LIAA administrētās programmas,
- „Ārējo tirgu apgūšana – nozaru starptautiskās konkurētspējas stiprināšana”,
- “Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketing”,
- Papildus piešķirti 5 miljoni EUR atbalstāmajām aktivitātēm (tirgus pētījumi, nozares pārstāvji ārvalstīs, tirdzniecības misijas jaunajos tirgos un mārketinga kampaņas jaunajos tirgos).

Valsts viedoklis

- ES līmenī ir nepieciešams kompensēt ražotājiem radušos zaudējumus un īstenojot vairākus pasākumus, ar mērķi mazināt tirgus pārprodukcijas radīto spiedienu uz cenām.
- Kompensāciju pasākumiem ir jābūt maksimāli mērķētiem uz ražotājiem tajās dalībvalstīs, kuras embargo skāris vissmagāk, kā Baltijas valstis, Somija, Polija.

Diskusija par aktualitātēm

piena nozarē

2014.gada 26.septembrī, Zemkopības ministrijā,
315.telpā, plkst.10.30

10.30-11.00 - Situācija kūtsmēslu apsaimniekošanā

Valsts vides dienesta uzraudzības departamenta direktore Inese
Kurmahere

11.00-11.30 - Informācija par piena kvalitāti republikā

ZM Veterinārā un pārtikas departamenta direktores vietniece –
Dace Ugare

11.30-12.00 - Informācija par piena kvotu izpildi, kritiskākie ganāmpulki,
iespējamās soda sankcijas

Lauksaimniecības datu centra Piena informācijas datu
uzturēšanas nodaļas vadītājas vietniece Inese Bernere

12.00- 12.30 - Situācija piena tirgū, iespējamie risinājumi

ZM Tirgus un tiešā atbalsta departamenta nodaļas vadītājas
vietniece -Inga Orlova

12.30 Debates, priekšlikumi situācijas normalizēšanai, paredzamie risinājumi.

Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrības

valdes priekšsēdētāja

Maija Brunovska

Diskusija par aktualitātēm piena nozarē

Diskusija norisinās Zemkopības ministrijā, 315. telpā Republikas Laukums 2, Rīga
2014.gada 26. septembrī, plkst.10.30, piedalās 22 personas.

Apskatāmie jautājumi:

- 10.30-11.00 - Situācija kūtsmēslu apsaimniekošanā
Valsts vides dienesta uzraudzības departamenta direktore Inese
Kurmahere
- 11.00-11.30 - Informācija par piena kvalitāti republikā
ZM Veterinārā un pārtikas departamenta direktores vietiece – Dace
Ugare
- 11.30-12.00 - Informācija par piena kvotu izpildi, kritiskākie ganāmpulki, iespējamās
soda sankcijas
Lauksaimniecības datu centra Piena informācijas datu uzturēšanas
nodaļas vadītājas vietiece Inese Bernere
- 12.00- 1230 - Situācija piena tirgū, iespējamie risinājumi
ZM Tirgus un tiešā atbalsta departamenta nodaļas vadītājas vietiece -
Inga Orlova
- 12.30 Debates, priekšlikumi situācijas normalizēšanai, paredzami risinājumi.

Maija Brunovska analizē situāciju piena nozarē un

Negatīvais:

1. Latvijā saražotajam pienam tirgus par mazu. Latvijas Piensaimnieku centrālās Savienības valdes priekšsēdētājs J. Šolks piekrīt.
2. Tiek intensificēts darbs jaunu piena tirgu meklēšanā, bet process ir tikai sākuma posmā. J.Šolks papildina, ka tirgus meklēšana notiek nepārtraukti.
3. Piena iepirkuma cena ar katru mēnesi samazinās, no 27 EIRO centiem gada sākumā līdz 19 eirocentiem šobrīd un paredzams, ka būs vēl zemāka Dažkārt zemnieks tik informēts par cenas samazinājumu ar atpakaļejošu datumu. J.Šolks

5. Piena kvotas pārpilde draud ar soda sankcijām. Piena kvota savulaik bija iedalīta izslaukumam līdz 5000 kg no govju gadā, bet šobrīd mēs vidēji valstī esam pārsnieguši 6000 kg robežu.

Pozitīvais:

1. Tiek celtas jaunas, modernas novietnes, rekonstruētas esošās, atvieglots smagais roku darbs.
2. Palielinās vidējais govju skaits ganāmpulkā, kas atvieglo piena savākšanu.
3. Katru gadu palielinās vidējais izslaukums, uzlabojas govju piena sastāva rādītāji, piemēram, olbaltuma saturs, kas ir svarīgs siera ražotājiem.
4. Palielinās saražoto piena produktu sortiments.
5. Valdība finansiāli atbalstu piena ražotājus, kuri pilda piena piegādes kvotu. Tai pat laikā jāpiebilst, ka atbalsts visiem ir vienāds neņemot vērā izslaukumu no govju.

Šo piebildi plašāk komentē Lauksaimniecības datu centra Piena informācijas datu uzturēšanas nodaļas vadītājas vietniece I. Bernere norādot, ka kompensācija tika balstīta uz piena šķirnes govī, bet nevis uz pārstrādei realizētā piena daudzumu. I. Bernere piebilst, ka tika apspriesti vairāki varianti, bet palika pie šāda, jo Latvijas Zemkopības ministrijai ir jāievēro Eiropas Savienības norādījumi par naudas līdzekļu izlietojuma novirzīšanu.

Daudziem Latvijas piena ražotājiem, it īpaši nelielo ganāmpulku īpašniekiem, ļoti sāpīgs ir jautājums par kūtsmēsli uzglabāšanu. Tāpēc M. Brunovska lūdz Valsts vides dienesta uzraudzības departamenta direktori Inesi Kurmaheri pastāstīt par pašreizējo situāciju kūtsmēsli apsaimniekošanā un prasībām, kas noteikti ir jāievēro jau tuvākajā laikā.

Inese Kurmahere apstiprina, ka attiecībā uz kūtsmēsli krātuvēm nekādu atlaižu vairs nebūs un prasības ir jāievēro. Lauksaimnieki tiek lutināti vairāk nekā rūpnieki. Kurmaheres kundze saka, ka situācija nav tik traģiska, jo kūtsmēsli krātuves ir izbūvētas un darbs turpinās. Nenoliedzami, daudz ir arī lagūnas tipa krātuves, bet ja tās pareizi ierīkotas un ir izbūvēti kontrolurbumi, neviens neiebilst pret šādām mēsli krātuvēm. Tiek meklēti kompromisi kūtsmēsli uzglabāšanai uz lauka.

Uz doto brīdi ir apsekoti 1795 lauksaimniecības uzņēmumi par vides piesārņojumu no kūtsmēsliem. Diemžēl, 694 saimniecības kūtsmēsli uzglabā kaudzēs uz lauka. Pārsvārā tās ir mazās saimniecības un tās arī ir tās problemātiskākās.

Kurmaheres kundze piebilst, ka Valsts vides dienests darbosies vadoties pēc likumu kodeksa un saimniecības ietekmēs caur Lauku atbalsta dienesta maksājumiem. Valsts Vides dienesta speciālisti nevienu bez brīdinājuma nesoda un piena ražošanas darbību neapdraud. Ja konstatē pārkāpumu, tiek izteikts brīdinājums un dots laiks problēmas novēršanai. Ja, piemēram, ganāmpulka īpašnieks var uzrādīt, ka ir izstrādāts mēsli krātuves tehniskais projekts, sods netiek piemērots, un mēsli krātuves izbūves laika limits ir viens gads.

Bez tam, Kurmaheres kundze atgādina, ka saimniecību īpašnieki neizņem Valsts vides dienestā "C" kategorijas apliecinājumu. Pārbaudes tiek veiktas vadoties pēc LDC datu

bāzes datiem. Ja netiks izņemti "C" kategorijas apliecinājumi, tad tam sekos tiešmaksājumu samazinājums.

(Protokolētāja skaidrojums par 01.07.2001 pieņemto likumu PAR PIESĀRŅOJUMU) 23.pants. C kategorijas darbības):

1) Piesārņojošas darbības, kuru veikšanai nav nepieciešama atļauja, bet pirms kuru uzsākšanas vai būtiskas izmaiņas iesniedzams iesniegums vides aizsardzības institūcijām, ir C kategorijas darbības,

(2) Ministru kabinets nosaka C kategorijas darbības, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu, iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai vai videi, kā arī iesnieguma saturu un iesniegšanas kārtību.

M. Brunovskas piebilst, ka tie ganāmpulku īpašnieki, kuri ir ierīkojuši mēsļu krātuves, ir pret pielaidēm kūtsmēsļu krātuvju izbūvē. Komentārs izvēršas plašā diskusijā.

Vārdu ņem Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departamenta Lauksaimniecības resursu nodaļas vecākā referente Ļubova Tralmaha. Ļ. Tralmaha informē, ka, apmēram, 4900 saimniecībām nav sakārtots kūtsmēsļu uzglabāšanas jautājums.

Šobrīd starp Lauksaimniecības departamentu un Eiropas Savienību notiek sarunas, lai abpusēji saprastu situāciju un izstrādātu noteikumu galējo versiju. Diskutē par sekojošiem jautājumiem:

- mazās saimniecības kūtsmēslus uzglabā pie kūts kaudzē,
- varētu būt betonēts laukums ar vircas savākšanas aku,
- pakaišu kūtsmēslus uz lauka uzglabā 24 mēnešus, bet pamatne ir mitrumnecaurlaidīga,
- uz lauka uzglabā, ja notiek kūtsmēsļu krātuves remonts vai rekonstrukcija.

Stratēģisko plānu pēc izstrādāšanas nodos izvērtēšanai Vides ministrijai.

Ļ. Tralmaha ieteica Valsts vides dienestam būt lojālākam sodu piemērošanā pret saimniecību īpašniekiem, saistībā ar dzīvnieku skaitu ganāmpulkā, it sevišķi, ja novirze no normas ir 1 – 2 dzīvnieki.

Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācijas valdes priekšsēdētāja, ganāmpulka "Vītoliņi" īpašniece Ieva Rutkovka interesējas, cik ir saimniecību, kurām kūtsmēsļu krātuves vēl jābūvē.

I. Kurmakere atbild, ka nav galējas skaidrības. Katru dienu nāk klāt jauni projekti. Piemēram, uz doto brīdi ir iesniegti 40 projekti.

Otrs svarīgais jautājums ir piena kvalitāte. Kas šajā jautājumā ir paveikts no likumdošanas viedokļa, informē Zemkopības ministrijas Veterinārā un pārtikas departamenta direktores vietniece Dace Ugare.

Dace Ugare skaidro, ka jaunajos ministru kabineta noteikumos ir panākts atvieglojums piena pircējiem:

- nav jāaprēķina ģeometriskais vidējais (ĢV) baktēriju kopskaitam un somatisko šūnu skaitam
- nav jāziņo Pārtikas un veterinārajam dienestam (PVD) par paaugstinātajiem ĢV rādītājiem un inhibitoru klātbūtni pienā,
- nav jāziņo par nenovērstajiem ĢV, lai PVD uzliktu piena realizācijas aizliegumu.

Ko dara datu bāze:

-aprēķina ĢV baktēriju kopskaitam un somatisko šūnu skaitam un automātiski uzliek brīdinājumu 3 mēnešu periodā,

- paziņo piena pircējam par paaugstinātiem ĢV rādītājiem.

Kas jādara piena pircējam:

- jāseko līdzi datu bāzes informācijai par piena ražotājiem,
- jāinformē piena ražotāji par pārkāpumiem piena kvalitātē,
- jāsadarbojas ar piena ražotāju svaigpiena kvalitātes uzlabošanas nolūkā.

Kas jādara svaigpiena ražotājam:

- jāseko līdzi datubāzē svaigpiena kvalitātes rādītājiem,
- jāsadarbojas ar piena pircēju svaigpiena kvalitātes uzlabošanā,

Daci Ugari papildina PVD Veterinārās uzraudzības dienesta direktora vietniece Maija Irbe un informē par svaigpiena realizācijas aizliegumiem. Ja piena kvalitātes rādītāji 3 mēnešu laikā pēc aizrādījuma uzlikšanas neuzlabojas, PVD uzliek aizliegumu piena realizēšanai. Savukārt, ja rādītāji regulāri uzlabojas, aizliegums tiek automātiski dzēsts.

Izvērsas pārrunas par lopkopēju bezatbildīgas rīcības ietekmi uz dzīvnieku veselību.

Šobrīd ļoti akūts jautājums ir piena produktu realizācija, kas ir tieši saistīta ar piena iepirkuma cenu. Tāpēc par situāciju piena tirgū un iespējamiem risinājumiem lūgta pastāstīt ZM Tirgus un tiešā atbalsta departamenta nodaļas vadītājas vietniece Inga Orlova.

Inga Orlova apstiprina, ka situācija piena produktu tirgū ir sarežģīta. Latvijā piena iepirkuma cena augustā nokritās par 7%, septembrī varētu būt tālāks pazeminājums par aptuveni 15-20%.

Vājpiena pulvera cena no augusta sākuma līdz septembra vidum samazinājusies par 19%, sviesta cena - par 13%, siera cena attiecīgi par 4% - 5% .

Inga Orlova skaidro, kāda ir Eiropas Komisijas (EK) rīcība.

1. Intervences pasākumi:

- ar 04.09.2014. pagarināts valsts intervences periods sviestam un vājpiena pulverim līdz šā gada beigām, 31.decembrim,
- intervences iepirkuma cena noteikta vājpiena pulverim - 169,80 EUR/100 kg, sviestam - 221,75 EUR/100 kg.

Tā kā tirgus cenas ir par 30% augstāka, nekā intervences cena, neviens pieteikums intervences iepirkumam nav iesniegts. Pasākums nav attaisnojies.

2. Privātā uzglabāšana:

- no 04.09.2014. tika atvērts atbalsts privātai uzglabāšanas sviestam un vājpiena pulverim, kā arī atsevišķiem sieriem, tai skaitā saldētam biezpienam,
- produkta ražotājam tiek daļēji kompensētas izmaksas šo produktu uzglabāšanai paša ražotāja noliktavā. Uzglabāšanai beidzoties, produkta ražotājs meklē tirgus iespējas savam produktam,
- iesniegumus var iesniegt līdz 2014.gada 31.decembrim; tādējādi produktu privātās uzglabāšana shēma darbosies līdz 2015.gada jūlijam, ieskaitot (tas ir vēl 7 mēneši pēc 2014.gada 31.decembra),
- atbalstu piešķir par uzglabāšanu uz laiku no 3 līdz 7 mēnešiem sviestam un vājpiena pulverim un no 2 līdz 7 mēnešiem sieram un saldētam biezpienam, Taču, pieteikšanās siera privātai uzglabāšanai tika pārtraukta no 23.septembra saistībā ar bažām par nepamatotiem iesniegumiem un nelietderīgu budžeta izlietojumu.

Rīcība Latvijas valsts līmenī:

- MK 2009.gada 7.jūlija noteikumos Nr.746 „Lauksaimniecības un lauku attīstības kredītu garantēšanas kārtība” grozījumi paredz palielināt līdz 1 000 000 euro spēkā esošo garantiju apmēru vienam kredīta vai galvojuma ņēmējam vai savstarpēji saistītu kredīta vai galvojuma ņēmēju grupai, ja tie nodarbojas ar lauksaimniecības primāro ražošanu,
- ar 2014.gada 26.augusta noteikumiem Nr.511 „Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība piena šķirņu slaucamo govju produktivitātes datu izvērtēšanai” piešķirts atbalsts, lai segtu ar piena šķirņu slaucamo govju produktivitātes datu noteikšanu un izvērtēšanu saistītās administratīvās izmaksas kas ir 6 000 000 euro vai līdz 46 euro par govi. Neprognozētu apstākļu rezultātā tūliņ seko paziņojums par maksājuma samazinājumu uz 40 euro par govi,
- 09.09.14. MK sēdē izskatīts projekts «Zaļā publiskā iepirkuma kritēriju piemērošanas instrukcija valsts tiešās pārvaldes iestāžu veiktajiem pārtikas produktu piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumiem», prasības būs saistošas iepirkumu veicējiem tiešās pārvaldes iestādēs,
- līdz 2014.gada 30.oktobrim ir jāizdod MK noteikumi, kas noteiks prasības un piemērošanas kārtību zaļajam publiskajam iepirkumam pārtikas produktu piegādes un ēdināšanas pakalpojumiem. Šie noteikumi būs saistoši visiem publisko iepirkumu veicējiem (ne tikai tiešajai pārvaldei).
- ārējo tirgu apgūšanai papildus piešķirti 5 milj. EUR atbalstāmajām aktivitātēm (tirgus pētījumi, nozares pārstāvji ārvalstīs, tirdzniecības misijas jaunos tirgos un mārketinga kampaņas jaunos tirgos),
- M.Brunovska jautā, vai ir pavērusies kāda valsts, kuru interesē Latvijas piens. J.Šolks atbild, ka tāda ir Baltkrievija, taču Lietuva mūs apsteidz, jo var atļauties pārdot par zemāku cenu.

Valsts nostāja:

- ES līmenī ir nepieciešams kompensēt ražotājiem radušos zaudējumus īstenojot vairākus pasākumus ar mērķi mazināt tirgus pārprodukcijas radīto spiedienu uz cenām,
- kompensāciju pasākumiem ir jābūt maksimāli mērķētiem uz ražotājiem tajās dalībvalstīs, kuras embargo skāris vissmagāk -Baltijas valstis, Somija, Polija.

I. Rutkovska piebilst, ka “Nedrīkst neņemt vērā iepirkuma cenu pirmo kritumu aprīlī, saistībā ar politisko situāciju Ukrainā. Otrais kritums – cenu embargo augustā.

Laikā, kad krītas piena iepirkuma cena, kvotas pārpilde draud ar soda maksājumiem par pārsniegto piena kvotas līmeni.

Situāciju skaidro Lauksaimniecības datu centra Piena informācijas datu uzturēšanas nodaļas vadītājas vietniece Inese Bernere.

Kvotas gada 5 mēnešu kvotas izpilde ir par 5% lielāka nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Valsts rezervē ir 1% kvotas tonnu. Tas soda sankciju situāciju neatrisina.

Maksimālā soda nauda par tonnu ir 278, 00 EUR. Lauksaimniecības datu centra mājas lapā ir formula, kurā ieliekot savus skaitļus, katrs piena ražotājs var aprēķināt iespējamo soda naudas apmēru. I. Bernere piebilst, ka trešā daļa saimniecību pārpilda piena kvotu. Turpinājumā notiek savstarpējas pārrunas par kvotas pārpildes soda naudas maksājumiem, kā no tiem izvairīties, vai ir izdevīgāk samazināt izslaukumu, vai pārpildīt piena kvotu.

M. Brunovska jautā, vai kvotas pārpildes gadījumā pārstrādes uzņēmums turpinās iepirkt no saimniecības pienu.

Inese Bernere skaidro pašreizējo rīcību. Piena pircēju rīcība ir dažāda. Daži piena pircēji vēl piena pirkšanu nekādi neierobežo. Atsevišķi piena pircēji pienu iepērk, bet ietur samaksu kā drošības garantu soda naudas nomaksai. Jāpiebilst, ka soda nauda par pārpildīto kvotas apjomu ir jānomaksā piena pircējam un pēc tam jāpiedzen no sava klienta.

Priekšlikumi un skaidrojumi no klātesošajiem:

- novērst iespēju realizēt pienu pārstrādei no zīdītājgovīm. I. Bernere skaidro, ka nav tāda likuma. Klātesošie ierosina, ka šinī pozīcijā būtu jāsakārto likumdošana,
- nedrīkst samazināt piena ražošanu uz govju barības ierobežošanas rēķina. Tas jā dara uzlabojot ganāmpulka sastāvu, izslēdzot no tā klīniski slimās, mazražīgās un govīs ar paaugstinātu somatisko šūnu skaitu. Dotajā brīdī samazināsies govju skaits ganāmpulkā, bet tas veidosies ģenētiski perspektīvāks un veselīgāks,
- izdevīgāk slaukt pienu un maksāt soda naudu.

Secinājumi:

1. Katram piena ražotājam ir jāizvērtē savas iespējas un jāpieņem lēmums, kas rada minimālākus zaudējumus.
2. Valdībai ir jā dara viss iespējama, lai saglabātu piena nozari, kas iekšzemes kopproduktā no lauksaimniecības nozares dod vienu no lielākajiem ienēmumiem.
3. Pastiprināti meklēt jaunas tirgus iespējas piena produktu realizācijai.
4. Latvijas deputātiem Eiropas Parlamentā skaidrot esošo situāciju un panākt attiecīgu kompensāciju zaudētā piena tirgus dēļ.

Diskusiju vadīja Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzēju biedrības valdes locekle Maija Brunovska

Protokolēja Ināra Kanska

